

Maa- ja metsätalousministeriö
Luonnonvaraosasto

MMM022:00/2008

Etelä-Savon maakuntaliiton lausunto hallituksen esitysluonnoksesta uudeksi kalastuslaiksi.

Viitaten 4.12.2013 saapuneeseen lausuntopyyntöön, Etelä-Savon maakuntaliitto antaa liiton viraston lausuntona seuraavan lausunnon:

Saimaan ja Puulan vesialueet sekä suuri määrä muita järviä tekevät Etelä-Savosta yhden vesistörikkaimmista maakunnista. Sisävesialueita Etelä-Savossa on kaikkiaan 4 790 km² joka kattaa neljänneksen koko maakunnan pinta-alasta. Kotitarve- ja ammattikalastuksella on alueella pitkä ja merkityksellinen perinne niin vakituksille kuin vapaa-ajan asukkaillekin

Ammattikalastuksen osalta Etelä-Savo on Suomen keskeisin järvikalastusalue niin saaliin määrän kuin -arvonkin perusteella. Kaupallisen kalastuksen arvo Etelä-Savossa oli vuonna 2012 2,8 miljoonaa euroa. Määrällisesti kalansaalis vuonna 2012 oli yli 1,6 miljoonaa kiloa, mikä on moninkertaisesti toiseksi suurimpaan Lappiin verrattuna. Ammattikalastajia Etelä-Savossa oli vuonna 2012 kaikkiaan 59 henkilöä, mikä on eniten Suomen maakunnista. Vapaa-ajan kalastajia Etelä-Savossa on kaikkiaan noin 150.000. Viime vuosina jatkuvasti lisääntyvää liiketoimintaa on kehittynyt myös kalastusmatkailun ympärille, mikä tukee Etelä-Savon kehitystä yhtenä tärkeimmistä matkailun ja vapaa-ajan maakunnista. Etelä-Savossa on kaikkiaan noin 47.000 vapaa-ajan asuntoa ja vuosittain rakennetaan nelisen sataa uutta.

Hallituksen esityksen keskeisenä sisältönä on kalastuslain kokonaisuudistus, jolla kalavarojen käyttöä pyritään kehittämään entistä kestävämpään suuntaan. Lailla pyritään turvaamaan vapaa-ajan ja ammattikalastuksen hyvät edellytykset ja selkeyttämään kalatalouden kokonaisuutta valtakunnallisesti ja alueellisesti muun muassa entistä laadukkaampien ja sitovampien alueellisten ja valtakunnallisten hoitosuunnitelmien avulla. Alueellista toimintaa kehitetään perustamalla laaja-alaisia yhteistyöryhmiä alueiden käytön ja hoidon suunnittelun sekä tiedottamisen tehtävien yhteensovittamiseksi.

Kalastusoikeudet on esityksessä tarkoitettu säilyttämään pääpiirteissään nykyisellään. Yleiskalastusoikeuksia ja valtion kalastusmaksuja yksinkertaistettaisiin ja laajennettaisiin yhdistämällä kalastuksen hoitomaksu ja viehekalastuslupa yhdeksi kalastonhoitomaksuksi, joka oikeuttaisi viehekalastukseen koko maassa erityiskohteita lukuun ottamatta. Kalastusalueita esitetään myös yhdistettäväksi suuremmiksi kokonaisuuksiksi.

Ammattikalastuksen toimintaympäristöä pyritään kehittämään mahdollistamalla alueellisen määräaikaisen ammattikalastusluvun hakeminen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kalastusoikeuden haltijan sijaan. Edellytyksenä luvan saannille on, että alue on määrätty vesialueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa kaupalliseen kalastukseen soveltuvaksi.

Hallituksen esityksessä säädetään kotitarvekalastajille rajoitus, jonka mukaan enintään viiden kilon saaliin / vuorokausi myyminen kuluttajille olisi esityksen mukaan sallittua. Valtion vesialueiden hallinta lupien myöntämisen, kalastuksen suunnittelun ja hallinnoinnin osalta on esityksessä ehdotettu siirrettäväksi ELY-keskuksilta metsähallitukselle.

Kalastusmatkailun osalta esitysluonnoksessa säädetään kalastusopastojen alueellisesta luvasta. Pykälässä säädetään ELY-keskuksen mahdollisuudesta myöntää toimialueellaan enintään viisivuotinen lupa sellaisille yleiskalastusoikeuksien (onkiminen, pilkkiminen, viehekalastus) mukaisille kalastusmatkailutilaisuuksille, joihin osallistuu järjestäjä sekä enintään kuusi kalastajaa.

Etelä-Savon maakuntaliitto näkee esityksessä olevat kehityssuunnat pääpiirteittäin kannatettavina ja uudistuksen tarpeellisena. Ammattikalastuksen edellytysten parantaminen on tärkeää terveellisen ja puhtaan suomalaisen kalan tarjonnan mahdollistamiseksi. Lupamenettelyjen selkeyttäminen helpottaa kalastusta niin ammatti- kuin vapaa-ajankalastajienkin osalta. Laaja-alaisten työryhmien perustamisella voidaan tehokkaasti yhteen sovittaa toimintoja ja näkemyksiä eri osapuolten välillä. Vaatimus pakollisesta, laadukkaista ja tutkittuun tietoon perustuvista vesialueen hoito- ja käyttösuunnitelmista on niin ikään perusteltu ja edistää laissa määritettyä tavoitetta.

Etelä-Savon maakuntaliiton mielestä kokonaisuutta tarkasteltaessa on huomioitava kalatalousalueiden paikallistuntemus, laaja-alainen asiantuntemus sekä kokonaisvaltainen vastuu alueen kalastuksen kestävästä käytöstä ja kalakannan hoidon suunnittelussa. Näin ollen myös ammattikalastuksen lupien myöntäminen tulisi tapahtua kalastusalueen toimesta. Luvan myöntämisen siirtäminen ELY-keskuksen alaiselle työryhmälle hankaloittaa tältä osin kalatalousalueiden tehtävien toteuttamista ja siirtää päätösvaltaa paikallisilta toimijoilta viranomaistaholle.

Etelä-Savon maakuntaliiton näkemyksen mukaan uusien rakenteiden sijaan on tarkoituksen mukaista vahvistaa kalatalousalueiden roolia ja alueellisen päätöksenteon rakenteita. Uuden lain on mahdollistettava kalatalousalueiden omaehtoinen, tehokas- ja toimiva yhteistyö, eikä kalatalousalueiden yhteen liittämistä tarvita valtion toimesta.

Kalatalousalueiden asemaa voisi Etelä-Savon maakuntaliiton mielestä vahvistaa esimerkiksi siirtämällä valtion vesialueiden hallintaa ELY-keskuksilta kalatalousalueille Metsähallituksen sijaan. Kalatalousalueilla on pitkä ja paikallistuntemukseen perustuva kokemus alueensa vesialueiden hoidossa. Näin selkeyttäisiin tehokkaammin lupakäytäntöä, mahdollistettaisiin kokonaisvaltainen suunnittelu ja selkeyttäisiin alueiden hallinnon rajoja päällekkäisten toimintojen sijaan. Valtion resurssien vähentyessä kalatalouden toimialalla tämä vapauttaisi työmäärää myös valtion viranomaisissa. Lisäksi välttyttäisiin tilanteilta, joissa yhdellä järvellä tarvittaisiin useampia lupia. Mikäli yleisvesialueiden hallinta annetaan esim. Metsähallitukselle, tulisi sille antaa mahdollisuus siirtää kalavarojen hoitoa ja kalastuksen järjestämistä koskevat tehtävät kalatalousalueelle.

Esitetty 5 kg päivittäinen rajoitus kotitarvekalastajien saaliin myynnille on Etelä-Savon maakuntaliiton mielestä tarpeeton. Saaliin myynnin kieltämiselle ei ole perusteita eikä kiellon valvonta onnistu käytännössä. Pienimuotoisella saaliin myynnillä on sen sijaan paikallista kalastusta kehittävä merkitys, joka mahdollistaa lisäksi kotitarvekalastajille lisäänsioiden saamisen. Lisäksi monella Etelä-Savon alueella pyydettävällä kalalajilla, esimerkiksi muikulla, saalismäärät vaihtelevat vuodenajan mukaan.

Etelä-Savon maakuntaliiton näkemyksen mukaan pienimuotoista kalastusmatkailua, jossa kalastustapana on yleiskalastusoikeuksien mukaiset onkiminen, pilkkiminen tai viehekalastus, ei ole tarpeellista rajoittaa hankalalla lupakäytännöllä. ELY-keskuksen myöntämään lupaan sisältyvän kalastajamäärän tulisi olla kuuden sijaan selvästi enemmän. Näillä muutoksilla parannettaisiin kalastusmatkailun kehittymisen edellytyksiä esitettyä mallia paremmin vaarantamatta sen enempää ammattikalastuksen kuin kalakantojenkaan kestävyttä.

Valmistelija: yhteyspäällikkö **Teppo Leinonen** 044 7700 592, teppo.leinonen@esavo.fi
ohjelmapäällikkö **Jyrki Kuva** 040 7576 698, jyrki.kuva@esavo.fi

Etelä-Savon maakuntaliitto

Riitta Koskinen
VT maakuntajohtaja